

84 (11/19/66)
n = 932

Микола ПШЕНИЧНИЙ

ДУША

Микола ПШЕНИЧНИЙ

ДУША

Поезії

Рівне
“Овід” 2006

УДК 821.161.2
ББК 84 /4 Укр/ 6
П - 93

М Пшеничний. Душа. – Рівне: Овід, 2006 –140 с.

До нової книги відомого українського поета Миколи Пшеничного, який нещодавно відсвяткував свій піввіковий ювілей, увійшли твори, написані в різні роки. Об'єднують їх роздуми автора про те, що саме возвишає Людину над суєтою повсякденності.

Редактор – Євген Шморгун
Художній дизайн набір і верстка – Сергія Бабака

Книга видана за сприяння Рівненської облдержадміністрації та обласної ради відповідно до обласної Програми розвитку книговидавничої справи, сприяння збільшенню випуску книжкової продукції місцевих авторів у Рівненській області на 2006 - 2010 роки.

ISBN 966-8179-07-2

РІВНЕНСЬКА ОБЛДЕРЖБІБЛІОТЕКА

Інв. №

949026

© Микола Пшеничний, 2006

© «Овід», 2006

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Дехто деколи мене запитує:

– Миколо! Що сталося? Чому після „Остороги” (Київ, „Радянський письменник”, 1988 рік) ти не видав жодної книжки? Якщо нерахувати московської перекладної „Калиновый рушник” (Москва, „Молодая гвардия”, 1989 рік) та „Калиновый вогонь серед зими” (Львів-Республіка Комі-Дубно, „Джерело”, 2001 рік) у спів-авторстві з Любов’ю Пшеничною...

Замість того, щоб відповісти, я переважно мовчу. І в мене сумнішають очі. Або – віджартовуюсь. Хоча тоді очі все одно залишаються печальними. Адже не буде ніяким виправданням те, що за ці кільканадцять років я видав у світ майже дві сотні інших авторів. Адже гріх кивати на колишні державні видавництва, які, починаючи із початку 1990-их, делікатно повертали рукописи, посилаючись на фінансову скруту. Хіба тільки мені довелося це пережити? Хоча публікації – були: в колективних збірниках, у часописах, вірші друкувалися в перекладах іншими країнами.

Чи писалосся? Так. І ліричні вірші, і поеми, і так звана поетична публіцистика. Правда, бували періоди, коли й мовчання ставало публіцистикою, коли сумління противилось брудові словесному, якого ого-го скільки почало тиражуватись „марнотратителями паперу й чорнила” (вислів Тараса Шевченка) за власні, спонсорські, а часом – і державні, кошти.

Багато часу було згаяно на мітингові пристрасті. Але комусь це теж потрібно було робити в ті непрості роки, коли Україна щойно-щойно підводилася з колін. Чи жалкую за втраченими нервами, за ненаписаними і невиданими творами? Анітрохи. Жаль тільки, що Мистецтво і Політика, як правило, несумісні. Поміж ними нема нейтральної смути, хоча стріляли-били і свої, і чужі. І досі це роблять. Майстерно, натхненно. Талановито. Геніально.

І все-таки це речі абсолютно полярні – творчість і суєта. А що перша – то Краса і Правда. А що друга – то Фальш і Бруд. Хоч і кажуть, що політика буває різною. Довгий час я теж вважав, що в ім’я Краси і Правди можна на деякий час і замузгатись. Але я – помилявся. Тож книжка, яку Ти, шановний читачу, зараз почнеш гортати, є своєрідною спокуютою перед Тобою...

Микола Пшеничний.

БІЛЬ

* * *

Історія – то пресерйозна тітка.
Бо скільки їй, буває, не годи, —
Вона шепоче нам не тільки: „Звідки ?”.
А й тричі перепитує: „Куди?...”

* * *

Високі, лісе, всі твої щедроти,
Глибокі, брате, всі твої дари:
На звук і смак, на колір і на дотик, –
Лиш не лілуйся, кланяйся й бери.

До приязні тебе я не примушу.
Не ти до мене – я до тебе йду.
Ти – ворожбит. Лікуєш навіть душу,
Коли хтось, чорний, каркає біду...

* * *

В Червону Книгу, як у дзеркало,
Зиркнеш, праправнуче, колись
І позітхаєш: недалекоми
Твої прапрадіди були...

Без слів караюся і каюся.
Хоч не моя у тім вина...
В Червону Книгу я вдивляюся
І – червонію, як вона.

ДЕШЕВИЙ ДУБ

Посадив того дуба
Прадід Кирило
На хуторі.

Хутора знесли.
Садка викорчували.
А дуб – зостався.
І став нічийм.
Колгоспним.

Ріс вільно собі
Серед поля.

А Петро учора
Випитав у бухгалтерії:
Чи не можна тамтого дуба
Купити?

Виписав голова.

Обійшлося Петрові дешево,
Бо сам і зрізав,
Сам пенька викорчував,
Сам з того дуба
Колиску зробив
Синові
І труну
Прадідові Кирилу.

* * *

Думок, як зір, мільйони в мене!
Найсокровенніша – мала:
„Душе, не будь вічнозелена,
Як розвесела омела...”

Думок, як зір... Під ранок блякнуть...
Неопалимою ж – сія:
„Ми вічні – під Чумацьким Шляхом,
Лише під ним, душе моя...”

* * *

Душа на місці має бути.
Душа – це те, що возвиша.
Свята, як той вербовий прутик,
Брикливогрива, як лоша.

Як юнка, горда і вродлива,
Як спалах втомлених зірниць,
Як майже перетерта линва
У найостаннішій з криниць...

Минуле. Сущє. І майбутнє.
Неперебутнє. Не межа!
...Душа на місці має бути.
Душа – це те, що возвиша.

* * *

На дні ставка пасуться коні –
На дні ставка, на дні сльози...
Русалки в розпачі безмовнім,
Зітхають важко рогози,

Щось шелепочуть очерéти,
А чи точніш – очерéти...
Питає річка: „Ставе, де ти?..”
І глохне в зойках німоти...

* * *

Кочуємо!

Удома – лиш ночуємо.

З доріг і рейок виплетені сні.

Спимо, спимо – і, звісно, що не чуємо,

Як підростають уві сні сини.

Не бачимо,

Які вже наші доньки,

Не знаємо, які у них пісні.

А ті пісні – такі, неначе докір,

Як грім на голі віття навесні.

Кочуємо!

Розтринькуємо слово

В порожні придорожні спориші.

Якщо воно зійде, то – випадково,

Якщо і зацвіте, то – не в душі...

* * *

Маленький князь маленького князівства.
Велика пика. Пиха. Кулаки.
Молодший був – доходив і до звірства:
Перебирав, які на смак жінки...

Таки смачні! Підсмажені на сонці
В злиденних повоєнних буряках,
Чи вдосвіта, тугі і напівсонні,
У пахощах парного молока.

„Кругом паскуда!” – як писав Шевченко,
Якого він, звичайно, не читав.
Лише ошадну книжку має. З чеком.
Її, як детектив, перегорта.

З усіх пісень шанує лиш „Ой, хмелю...”,
З усіх законів – совість під замком,
З усіх підлеглих – тих, що м’яко стелять
Улесливим, шовковим язиком.

Кого потрібно – вчасно вміє з’їсти,
Із апетитом навіть, залюбки...
Маленький князь маленького князівства.
І – синяки в людей, як – печатки.

* * *

Ми – не погибоша, аки обри.
Ми – не погибоша. Навпаки.
Погибоша – добрі і хоробрі,
Ті, які справдешні вояки.

Погибоша – Ігорі й Давиди,
Всеволоди, Йвани, Василі...
Ми ж – не погибоша... Нас – не вбити.
Ми – не обри... Ми... І – взагалі...

* * *

Ми хотіли заблудити,
Та ніхто не заблудивсь,
Де бродили троглодити
Й динозаврики колись.

Ми хотіли... Ми хотіли...
Тому що і позаяк...
Не від страху ми тремтіли,
А тремтіли просто так...

* * *

Олександрові Матвійчуку

Музиканта,
Іще малого,
Коли він
Ще не був музикантом,
Били по пальцях.

Музиканта,
Як став дорослим,
Коли він
Уже був музикантом,
Били по серці.

Музиканта,
Що є
На пенсії,
Лиш за те,
Що він Людина,
Б'ють по душі.

НА ПЕРОНІ

Як вона сміялася зухвало!
Як обом їм регітно було!
Сонце вальсувало над вокзалом,
Тільки їм даруючи тепло...

Я ж - припишк,
Немов зазнав поразки,
Наче мене дурить цілий світ.
Бо... ридала траурна пов'язка
На її веселім рукаві.

ОПУДАЛО

Ми так талановито гудимо,
Що вже й спросоння кажем „Ні!“...
...Сьогодні бачив я
Опудало
В національному вбранні.

Серед квасолі і гудиння –
Чудна, розхристана мана,
Бо на підтиканих жердинах
Та й – вишиваночка сумна.

Стара-стара, уже дірчаста,
Повиблякали геть нитки.
І зовсім не лякає птаства,
А – навпаки, а – навпаки.

Серед квасолі на городі
Хтозна-відколи вже стоїть
Несимпатичний і немодний
Немолодий космополіт.

„Космополіти всі ми будемо, -
Чогось подумалось мені, -
Допоки хоч одне
Опудало
Мовчить у рідному вбранні...”

ГІБЕНЬСЬКА ОБЛАДЕРЖБІБЛІОТЕКА

* * *

Осінь яблука позасвічувала.
Осінь соняшники погасила.
Віршем осені я освідчуюся:
– Ти красива...

Осінь стала сумна і лагідна.
Та й пішла із села у місто,
Й по чуприні мене погладила
Жовтим листом...

* * *

З Горинню будь, як з матір'ю, на Ви.
Сповільнуй, наче течію, думки.
Щоб не змілів, як гомінкі струмки,
І не змалів до куцої трави.

Запам'ятай ці вигини ріки
І відтвори, точніше - уяви:
Ці острови – немов материки,
Материки ж – неначе острови.

Ці тихі плеса – дзеркало твоє.
Поглянь і вгледеш, хто ти нині є!
А дітям ще попереду – віки.

Тож будь благословен, коли стаєш
На захист бусла, чаплі, осоки
І– з річкою живеш, а – не з ріки.

ГОРИНЯТА МОЇ, КАРПАТИ!..

I

Це – українські доли й полонини,
Нехай би хто і що не говорив...
Де ви, хто Україну половинив?
Де ваші ганчір'яні прапори?
Тут наша мова гордочорноброва,
Тут чути пульс отого джерела,
З якого муза Йванова Франкова
Снагу Карпат долоньками пила.

II

Тут метафорити не можна.
Гріх на душу навіщо брати!..
Навіть геній, і той неспроможний
Порівняти із чимось Карпати.
Розумію свою мізерію...
– Горнята мої, до побачення!..
Опускаюсь на грішну землю.
Опускаюсь. В прямому значенні.

III

Гори удосвіта грають гами –
Грають оленячими рогами.
Граються, дивуються олені:
Та ж їхні роги – неначе корені!
Вростають у полудневу тишу,
Блискавицями хмари колишуть.
Ніби гілляччя - понад горами...
А я чую – гами!
Такі схарапуджені, аж громасті,
Золотистої масті, вогненно-рогасті.
Гори надвое розчаються,
Але олені – усміхаються.
Низько кланяються рогами...
Чуєте: гами!.. Понад нами!..

* * *

Ото уже й кінчається зима,
Неначе сніг у Дубенському Замку,
Чого не бачив Замок ще із ранку,
Бо є ще те, чого уже нема.
Ото уже й кінчається зима.

Ото уже й кінчається мороз,
Коли сніжинка тане, ніби жінка,
Коли минають в Замку вік за віком
Навпомацки, навшпиньки, поміж рос...
Ото уже й кінчається мороз.

Таке й між нами інколи буває,
Що, наче привид, з'явиться й зникає,
Бо князем бути ой не кожен міг!..
Отак іде життя – неначе сніг..
Отак – іде, зникає і минає...

ПАМ'ЯТІ АНДРІЯ МАЛИШКА

Пора жовтневих листопадів,
Пора прощань, пора згасань...
Цвітуть востаннє так принадно
Осінні тихі небеса.

На хризантемах щемно-білих
Холоне вдосвіта роса.
Бо чахнуть, бліднуть переспіло
Осінні тихі небеса.

Вже не жахтять жоржини пізні,
Бо полум'яна їх краса
Перецвіла, неначе в пісні
Осінні тихі небеса.

* * *

Пригадую ніч у серпні,
Проведену край вікна ...
...Чотири стіни – нестерпні,
І кожна стіна – сумна.

Мовчали зірки і птиці,
Мовчали душа й трава.
Здригалися блискавиці,
Здригалися дерева.

Тремтіли від грому двері,
Тремтіло ляжливо скло...
...І пручались на папері
Рядки... Бо таке – було...

* * *

„Чи хороше кажім, чи нічого...” –
Не про мертвих. Не тільки про них.
У людини все гарне – від Бога.
Не шукаймо в собі Сатани.

Не торгуймо, неначе на ринку,
Не гребімо з душі бариші...
...Сатана сам шукає шпаринку
І – без нас! – віднаходить в душі.

ПРО ПОКІРНІСТЬ

Легко бути покiрним,
Як листя,
Що з дерев опадає.

Гарно бути покiрним,
Як пiсня,
Яку серце співає.

Гiрко бути покiрним,
Як дуля
У кишені протертій.

Страшно бути покiрним,
Як куля
В Дантесовому пістолеті.

СОФІЯ КИЇВСЬКА

Вибух,
Який не руйнує.
Вибухнув – і застиг...
Вдивляюся у минуле
Поглядом бань золотих.

Вибух,
Що мусив бути.
Щоб вибухали серця!
Вдивляюся у майбутнє,
Як і Софія
Ця.

СПОМИН ПРО БІЛОРУСЬ

Тебе я, сніже, стрів серед лісів
І вже напризволяще не покину,
Бо ти навчив своїх високих слів,
Які я повезу і в Україну.

Я знаю– це ніколи не мине,
Сюди я знов і знову повернуся:
Вогонь душі лікується вогнем,
А Білорусь лікують – Білоруссю.

СТРУНА

Валерієві Герасимчуку

Струна сумна – допоки не розбудим.
Але вона всміхається вві сні.
Усе мина. Повторення не буде.
Лиш – не струна, розп'ята на мені!

Вона – страшна. Рокоче і бурунить.
Не засина, як взимку солов'ї.
Хоча... хтозна, куди впадають струни,
Які крізь нас течуть, мов ручаї...

Бандура – зна! Бо й післязавтра люди
Заграють нам на сонячній струні,
Яка сумна, допоки не розбудим,
Яка іще всміхається вві сні.

* * *

Сухорлява стеблинко-вкраїнко,
Ти мовчиш?.. Може, дещо навчиш?..
Ти спинаєшся – гордо і гінко!
Ти – не спиш, ти – не спиш, ти – не спиш...

Сухорлява, але – не хирлява,
Бо і досі в тобі є душа...
Кров пульсує... Пульсує держава –
Не чужа, не чужа, не чужа...

Ти - жила, зеленіла і квітла,
Але вдарив зненацька мороз...
Не карай так глибокоблакитно...
Не мороч! Не мороч!! Не мороч!!!

Незбагненна твоя поведінка –
Ні в морози, ні в грози не спиш...
Сухорлява стеблинко-вкраїнко,
Ти – мовчиш?.. Може, дещо навчиш?..

* * *

Так одвіку було.
Так одвіку і є.
Так в грядущому буде.
Бо на світі є зло.
Воно душу клює.
Бо такі ще ми люди.

Так жилося колись.
Так живемо тепер.
Так і житимем завтра.
Хто й на кого моливсь?
Хто й від чого помер?
І спитав – а чи варто?..

А чи варто – отак?..
Бо ж злітають літа
В голубе високосся!
Дим рожевий розтав
І туманами став –
У твоєму волоссі.

То ще не сивина:
То – оте, що єдна,
Коли – сивіє в грудях...
Ти у мене – одна,
Та вина – не мина,
Бо живемо – на людях.

Сиво сивіє птах,
Що учора літав,
Нині ж – скльовує зорі...
Щось у світі не так,
Щось у світі не так:
Дні і ночі – прозові.

А поезії дим -
Хай серцям молодим,
Що вогнем палахкочуть...
Повертаймось туди,
Де – чекають завжди...
Серед дня й серед ночі...

* * *

Ще не осінь.
Ще не пора
Кільцювання і розставання.
Ще не час для мого пера –
Дописати рядок останній.

Шлях до вирію нелегкий,
Довго зважую перед шляхом...
...Важко в'януть чорновики,
Як підрізані крила птаха.

ЩЕ РАЗ ПРО УКРАЇНСЬКУ НАРОДНУ ПІСНЮ

Чого ти дотепер іще сумна,
Веселоброва пісне українська?
Колись ти призивалася до війська,
Була в полку Івана Богуна...
Чого ж ти
Дотепер іще
Сумна?

* * *

Якщо у віршах не побачиш
Свого імені, село, –
Ти не пробачиш, не пробачиш,
Бо ж ти моїм колись було.

Постануть спогади, як свідки.
Суди мене, село, суди!
Йдемо в поети. Знаєш – звідки.
Лиш підкажи, село: куди?..

Хоч не генджуємо на хисті,
Все ж – боржники у власних слів
Ми, тричі видані у місті,
Але не читані в селі.

СЕРДЦІ ВІРШІ

* * *

Балачкі, теревені, промови
Із малих і великих трибун...
Але чом найправдивіше слово
Вилітає в трубу?

Винуватці застою – відомі.
Але – десь, не у нас, ті дядьки...
Бо і досі у рідному домі
Почуваємось, як приймаки!

* * *

Вчать нас і слова, і кулаки,
Посмішки дівочі і жіночі,
Вчать прощальні потиски руки,
Та найбільше – очі, очі, очі.

Вчать нас українці й москалі,
Вчать найближчі рідні і чужинці,
У концертних залах скрипалі,
Та найбільше – серце наодинці.

Вчать голубка, яструб і лоша,
Вчать світання, зустріч, розставання,
Та найбільше все-таки – Душа,
Вчителька найперша і остання.

НЕКРОЛОГ

(собі самому, майже серйозно)

Почніть банально-сумно-строго:
Так рано я помер тому,
Що не хвалив царя земного
Й не ставив свічечок йому.

Пишіть: в джерела, як у щастя,
Я вірив трепетно, до сліз,
А ще – в калинове причастя
І сповідь ранішніх беріз.

Пишіть: частенько був зухвалим
І реготав, як сам не свій,
Коли на цвинтар проводжали
Моїх любовей, вір, надій.

Пишіть: летів до інозем'я,
Аж спотикалася душа,
Коли з дитинства рідну землю
Лише транзитом проїжджав.

Пишіть: збагнув доволі пізно
У балаганній суеті,
Що не з тієї ноти пісня
В моєму почалась житті.

Пишіть: блудив я у паперах
За поворотом поворот

І часто шпортався у дверях,
Що відчинялися в народ.

Пишіть: ламалися полиці
Від словників, довідників,
А поміж них, як у теплиці,
Слова ростити я умів.

Пишіть: моя безвірна віра,
Гірким гірка, тремтким тремтка,
Молилась за свого кумира –
Поета Колю Тимчака.

Пишіть: любив дешеvu сцену
І компліментики жони,
Жбурляв кохання на арену,
Самовтішаючись: “Розпни!”.

Пишіть: любив натхненну чарку;
Та це, напевне, не біда –
Було страшніше, коли часом
Із віршів капала вода.

Пишіть: усе ж прожив немарно,
І хай не дума ріднокрай,
Що я думки його бездарно
Чи геніально обікрав.

* * *

Не люблю,
Коли хтось мені каркає в спину.
Не люблю,
Коли тупість губата кпинить:
Правдолюб!

Не люблю,
Коли ноги кільцюють птицям.
Не люблю,
Коли плавання тільки сниться
Кораблю.

Не люблю,
Коли кажуть поетам: „Струнко!“
Не люблю,
Коли хтось підтинає струни
Скрипалю.

Не люблю,
Коли друзі щоразу нові.
Не люблю,
Коли сам хоч в одному слові
Покривлю.

* * *

Ну, що це, що тебе так звично
Додолу гне?
Чом колінкуєш, мов язичник,
Перед вогнем?

Дарма зі злості ти розкидав
Поліна ті –
Він виживе, він хитрий, ідол
Тепла в житті.

І доки в Лету прапразвичку
Ми не – шубовсть,
Допоти буде: хтось – язичник
І ідол хтось.

ПЕСИМІСТИЧНЕ

І збагну колись у сірих стінах
Келії моєї самоти,
Що мої діяння стали тінями
І від них нема куди втекти.

Буду себе всоте лінчувати
Після дев'яности дев'яти
Сумнівів, сумлінням розіп'ятих
На хресті людської правоти.

Навіть, як залишаться позаду
Днів моїх калинові мости,
Не зумію обманути правду,
Чи кудись від неї утекти...

ПО ДОРОЗІ ДО ВИДАВНИЦТВА

Сягти у віршах актуальності,
І простоти, і гостроти –
Ще важче, як по спеціальності
Роботу в Києві знайти.

Але шукати все ж годиться!
Є цвіт, то будуть і плоди.
Бо хоч столиця і столиця,
Та ти у Києві – один.

ПШЕНИЧНЕ-ЧЕРЕВИЧНЕ

Мене доля
Скуба,
Смика,
Як шнурка
Від черевика.
Та хоч я
Не черевик,
Та до цього
Уже
Звик.

СПОМИН ПРО КОЛГОСПНОГО БРИГАДИРА

Чекаємо коня. Благаємо: „Всевишній!
Пошли хоча б на день, пошли хоч на півдня...”
Чекаємо коня. Чекаємо два тижні.
Чекання, наче кінь, вже нас переганя.

Чекаємо коня. Коханих так чекають.
Ждемо хоча б лоша, якщо не гриваня.
В надії на краю, у безнадії скраю –
Чекаємо коня.

Чекаємо коня. А кінь – чекає свята.
І кожному про це так голосно мовчить.
Аби його душа коневояблуката
Від плуга й батога зуміла відпочити.

Чекаємо коня. Шукаєм бригадира.
А він того коня ще дужче поганя...
В безвір'я на краю, скраєчку-скраю віри
Чекаємо коня.

СТЕПАНОВІ БАБІЮ

*Після прочитання "Літературної України" від 27 січня
1981 року*

Єси Поет, якого віршів сила
Редакторами вбита не була!
Тебе чума бездарна не скосила,
Бо сила та – поетоескулап.

Ти жив, живеш і не питаєш права
У цензора і навіть в КаГеБе.
Не путівник, а муза нелукава
Відкрила ріднокраєві тебе.

Ти не на тюльку журавлиний невід
Ночами розпинав на мілині,
А з-поміж зір в олександрійським небі
Виловлював заблукані пісні.

Це хтось – у друк, у титул, як у шкоду, –
Червиво-скороспілий лавреат;
А ти ішов до рідного народу
Не в обладунках з'їздівських цитат.

Ішов, як син. І, знай, своє робив.
А про останнє – хай розкажуть вірші...
“Нам сходиться так легко на горби
Тому, що ми із цього краю вийшли!”

* * *

Стріляли в правду, молодість, красу,
В мого народу праведну сльозу.

Стріляв Батий, скажений цар Петро –
У пам'ять мого роду, у Дніпро.

Стріляли вдень, стріляли уночі –
І досі, досі чуються плачі.

Стріляли в мову! І у мене – теж!
І досі, досі – стогони без меж.

Стріляють досі: в Чорновола біль,
Летять в Гонгадзе кулі звідусіль...

Триває український геноцид.
Не знає вбивця цього слова – встид.

Вже на мільйони меншає народ
Через отих перевертнів й заброд.

Та – до пори все, кажуть, до пори,
Бо є у нас священні прапори.

Бо є в нас правда, молодість, краса
Й мого народу праведна сльоза.

ТИМ, ХТО УКРАЇНОЮ ТОРГУЄ

Ви у боргах, як у ногах
Тих ідолів, яких немає,
Як річища у берегах,
Коли вода пересихає.

Ви у боргах, як у лугах
Меліорованих отава,
Яку худоба не в стогах
Зими голодної застала.

Ви у боргах, як у плугах
Бадилля, що міша орати,
Як величаво-гордий птах
Під куцим іменем курчати.

Ви у боргах, як у рогах
Переполоханий сохатий,
Коли вже постріл настага
І заважа гілля тікати.

Ви у боргах, як у бігах
Від діток аліментник-тато,
Як запліснявілий багаж,
Який шукає адресата.

Ви у боргах, як у богах,
В яких не вірите, аж доки
Не стане смерть у головах,
Як невідкупний сивий докір.

* * *

Усі поети – безборонні! –
Кричати хочеться мені,
Коли чуття, неначе скроні,
Бере на мушку анонім.

Усі поети – трохи діти!
На цій, здоросленій, землі
Поетам часом ніде дітись,
Хіба що в замок власних слів.

Коли жбурнуть у слово камінь –
Він гнівом вернеться колись!
На побігеньках козачками
Слова в Поетів не були.

Так, музу можна згвалтувати
І навіть вбити крадькома,
Але для слів немає гратів
І для Поезії – нема.

Усі поети – пацифісти! –
Скажу не тільки тет-а-тет.
Коли ж когось хтось хоче з'їсти –
Який у біса він поет!

* * *

Я – дуже великий грішник.
І як земля досі носить!..
Зате я пишу лиш вірші,
А – не пишу доносів.

Я – той, кому – камінь в спину,
Бо в цьому житті – найгірший...
Та каменем вслід не кину,
А – посміхнуся... Віршем...

* * *

Я у своїй генеалогії
Шукаю часом аналогії
Поміж собою і всіма
І, не знаходячи, перечу
Багатослів'ям марних речень:
„Обвинувачувать – дарма...”

Хтось докір кидає солоний:
„Твій батько був колись в полоні!...”
А я мовчу на це, дивак.
Бо що супроти заперечу
Багатослів'ям марних речень,
Коли це – так, коли це – факт.

Цих фактів – довга й нудна низка:
Дядьки, тітки, друг, кум, колиска...
Ох, про колиску чув я річ!
Коли вона була ще дубом –
Під дубом тим, немов під клубом,
Козацтво сходилось на Січ.

Отож, доведено: колиска
Була до чогось близько-близько,
А я ж бо вигойдався в ній...
Такі то часом аналогії
Знаходять у генеалогії,
Як дехто каже, сумнівній.

МИТИ, або МИ – ТІ ...

* * *

Джерела у рідному краї – цілують мене,
Калини шорсткими листками – гладять волосся,
Стежина додому – утому мою обмине,
Утому по імені Осінь.

* * *

Біля воріт
Кленочок виріс.
Листки – великі,
Як на виріст.

* * *

Іде годинник,
І біжить маля.
Дорослішає час
Безповоротно.

* * *

Пелюстка місяця -
Над цвітом жасмину.
Запах жасмину -
Під цвітом місяця.

* * *

Як тобі личить
Коромисло місяця,
Дівчино!

У ВИРІЙ

Тінь ластівки майнула в кураї.
Крилом черкнувши, роси обтрусила.
Забризкалась – і на дротах присіла,
Сама, як та росинка, почорніла,
Від смутку, що пора в чужі краї.

МУЗИКА НОЧІ

Музичний Всесвіт.
От би коли-небудь
Мелодію покласти на папір!
Пригляньтесь:
Це не просто аркуш неба,
А – ноти зір,
Високі
Ноти
Зір.

САМОТНЕ

Обнімé дим, як брата, за плечі,
Ми із димом – товариші...
Шнур бікфордів – цигарка під вечір,
Коли вибух уже на душі.

* * *

Сьогодні, в серпні, я у серці
Відкрив зорю – нову зорю...
Я багатьом стаю нестерпним,
Тому що правду говорю.

* * *

Серед ночі соняшник спросоння:
– Сонце... де?..
У біді і я, неначе сонях, –
До людей...

* * *

Раз на рік
Торгують лепехою.
А сумлінням –
Майже день у день...

* * *

Чим менше білих плям,
Тим грубша
Червона Книга...
Невже
Настане мить,
Коли все людство
Почервоніє
Від сорому?!

* * *

Ну і що, що у Замку отут був колись цар?
Це уже заросло отакенною рогозою...
Де був цар – гордо-чинно пасеться цап
Із такою, як сам, замок-к-каною козою...

* * *

Я почувався в ролі заблукалого,
Хоч між своїх, здається, побував,
Що пригощали коньяком і кавою,
А я – лише мовчанням частував...

* * *

Є супутники,
Є планети,
Є великі й малі зірки.
Є прозаїки,
Є поети,
Є пісні, що живуть віки.

НА ПОЕТИЧНІЙ ЗУСТРІЧІ

Радісно аплодували
За сповідь душі привселюдну,
За мій біль.

* * *

Кожна криниця
Нижча
За кожного з нас.
Та жоден із нас
Не вищий,
Аніж джерело.

* * *

Чорно́зем... Колір – трауру зрідні...
Колись на груди ляже і мені...
Але з-під нього жайвір серця спурхне,
Щоб колосом озватись у зерні!

НЕЗАПЕЧАТАНІ КОНВЕРТИ

ЗОВІТЬ МЕНЕ БРАТОМ

Зовіть мене братом, рясні пшениці,
Бо ж наша родина – єдина:
В'юнкі спориші й запашні чебреці –
Дитинства мого батьківщина.

Я родом із липня. Пшеничне ім'я
Поля нашептали спросоння.
Гойдалась вербова колиска моя
На вранішніх променях сонця.

Наївна, солодка й оскомна пора,
Коли ваблять кручі й узвишся!
Як нині тягнусь до листка і пера,
Так юним спинався до вишень.

Мале – і колосся кирпатим було,
П'ялося все вище і вище,
Аж поки хилитись чоло почало,
Збагнувши щось мудре і вічне.

Стовбурчаться вусів моїх промінці –
Русяво так, остюкувато...
Зовіть мене братом, рясні пшениці.
Я буду вам істинним братом.

* * *

Підтикав лютий драного кожуха
І без оглядки – аж на Колиму...
Сніги пошерхли, зводяніли, зжухли,
Перетворились в сиву каламуть.

Полоскотали перемерзлу землю,
Гусей спитали: де ж вона, ріка?..
Я лиш одну замурзаність приємлю –
Прудкого березневого струмка!

* * *

Дожартувалася з громом весна
Дзвінко-лунко:
Перша краплина торкнулась вікна
Поцілунком!

Щось у натхненної зливи було
Від поетки:
Дощ перекреслив патьоками скло,
Мов чернетку.

* * *

Між суетою свят чи буднів,
За безліччю нагальних справ
Хоч на хвилиноньку – побудьмо
З весняним садом сам-на-сам.

Коли вагітна громом тиша
В передчутті солодких мук
По-материнському колише
Квітневість, поки що німу.

Коли тремтить найбільша брунька,
Немов напнута тятива,
Коли, випростуючи руки,
Крізь падолист росте трава.

Коли пульсує гілка кожна
І сохне досвітня роса;
Коли – весна, і вже – не можна
Не вийти у ранковий сад.

* * *

Під карнизом старого будинку
Ластів'їне гніздо молоде.
А скраєчку – яєчко в крапинку,
Що, здається, ось-ось упаде.

Під карнизом старого будинку
Верещать, поспішають авто.
І скраєчку яєчка в крапинку
У гніздечку не бачить ніхто.

Під карнизом старого будинку
Юна-юна пташина сім'я
Поглядає так дивно, так дико –
Що з яєчком робитиму я?..

ГУСЕНЯ

День глибокий і високий.
А на дні отого дня
Дрібним кроком із підскоком
Поспішає гусеня.

Чимчикує невеличке
По зеленому лужку
Ген до річки, до водички,
До нагрітого піску.

Ще й на мене косить оком:
„Бач, спішу – не зупиняй...”
День глибокий і високий.
Літо. Сонце. Гусеня.

* * *

Вже пасіки, неначе космодроми,
Гудуть, гудуть...
Ізвідси в запаху ще невідоме
Бджолина путь.

У Всесвіті, немов галактик, цвіту.
Рої, на старт!
Уперше бджоли вийшли на орбіту –
В квітучий сад.

Тяжіння сну і ліні подолали –
Вперед! Вперед! –
Щоб ми, земляни, зрідка куштували
Космічний мед.

* * *

Смикають трави зеленорукі
Сонце за гриву руду:
– Спини зчорніли нам од пилюки,
Хочем під душ!..

Сонце – буркоче (скарг тих не слуха):
– Мало вночі їм роси...
Білі хмарини заклало у вуха –
І не проси!

Сонце звельможилось. Є ж бо причина!
Й вельми хизується тим:
Неба липневого синю чуприну
Коронували ним!

* * *

Скупані у літеплі дощів,
Сплять громи у місячній колисці.
Шарудять, пошемрюють хрущі,
Помацки всідаючись на листі.

Наче хвилі, мнуть густу траву
Їжаки, шукаючи край світу,
Й під вітрилом місяця пливуть
З надвечір'я в ніч...
З весни – у літо.

ВОЛОШКИ

Сині квіти, бризки неба,
Визирають із пшениці.

А пустун художник-вітер
Умочає синій пензлик
В озерце голубооке
Й підмальовує волошкам
Оченята, що злиняли
Під гарячим літнім сонцем.

Сині квіти, бризки неба,
Визирають із пшениці
(Аж навшпиньки повставали)
Й посміхаються лукаво.

СВІТАНОК

Росянисто затремтіли

Білі вії сонних лілій:

– Хто йде?

Хто йде?..

Щиро-приятно дзвіночки

Розтулили сині очки:

– День,

День,

День,

День...

* * *

Бліде жовтнєве павутиння
Торкає зморшками чоло...
Та клен сміється, як дитина,
Питає осені: „Чого?..”

Летять і в'янути не хочуть
Веселі, сонячні такі –
Чи то метеликів листочки,
Чи то метелики листків...

КОЛЬОРИ

*Дубенським художникам
Миколі та Євгенії Волощукам*

Народжується колір, наче слово:
То – крик, то – шепіт, то – неквапна річ,
То – вечорове солов'їне соло
На втомлених мольбертах яворів.

Візьміть мене з собою на етюди!
Я чародійку-мить підстережу,
Коли натхненний пензлик мовчки буде
Переступати звичного межу.

Подейкують, що Слово було першим
І тільки потім Всесвіт сотворивсь.
Та я – фанатик. Я, їй-богу, впертий.
Бо вірую в первинність Кольорів.

* * *

Ми стежками пришнуровані
До села.
Наші долі зав'язані вузликами
Маминих сліз.

А чия то стежина
Обвисла над світом, як переламана?
Хто ж це переїхав її „Мерседесом”
І навіть не озирнувся,
Не почув стогону
Рідного брата-подорожника?..

МІШОК ЗЕРНА

*У селі Загорцях Дубенського
повіту за Польщі багатодітний
бідняк Василь Шмир проміняв
сусідові-багатієві своє піврічне
немовля за три пуди жита*

„Купіть мою усмішку, дядьку,
Хоч трохи й печальна вона.
Лиш батькові добре віддячте –
Півпудом чи пудом зерна.

Ну, дядечку, не поскупіться –
Досипте хоч квартиру у міх,
Щоб батько до Паски чи Трійці
Хоч якось протриматись міг.

Не суптеся, дядечку, лише –
Я ж руки до Вас розпростер...
Про Вас – ще Стефаник напише.
А Ваше зерно – проросте!

Колись забує врожаєм
Усміхнена вільна земля...”

Ридає у серці, ридає
Зернятко мале,
Немовля.

* * *

Ми – транзитні в житті.
Проїжджаємо через „добридні”,
Через горе чиєсь,
Через віру-надію чиюсь...
Але рано чи пізно
Суєта нам, їй-богу, обридне,
Й доведеться вертатись
У рідну домівку свою.

Нам докірливо гляне
У душу матусина пісня,
Нас журливо зустріне
Покинутий батьківський сад...
Все – на круги своя.
Але чи не буде запізно?
Чи хоч буде із чим
Повертатись з дороги назад?..

НЕЗАПЕЧАТАНІ КОНВЕРТИ

Люблю шибки – обличчями до сонця,
Чистісінькі, як вдосвіта душа.
Вони, як люди, мучаться безсонням
На опівнічних заспаних дощах.

Буває, скло замацують руками,
І шибка очі винно відверта.
Буває, що цілує шибку камінь
У щільно-щільно стиснуті вуста.

Вони живуть із поглядом відвертим.
Вони – зіниці голубих чекань.
Вони – незапечатані конверти,
В яких листи – усім! – до запитань.

ПРО ДРЕВО ГЕНЕАЛОГІЧНЕ

Тісенька і старенька наша хата
Завжди білявостінною була...
Не має права явір усихати,
Хоч у гілля вп'ялася омела.

Я виростав до сивобрів'я тата
Від мами колискового крила...
Ти – древо пізнання добра і зла,
Моя генеалогіє крислата.

СИВА ГРУША

Стою. І думаю про грушу.
Дивлюся груші у лице.
Вона – цвіте! Я груші мушу
Сказати віршами про це.

Стара-стара... Її онуки
Уже не щепи – дерева!
Потроху, правда, сохнуть руки,
Але душа іще жива.

Бо ще у грудях дуплуватих
Пульсують соки навесні.
Бо ще важливе щось сказати
Вона силкується мені.

Мовчу. І думаю про грушу.
Чи вже не сота їй весна...
Я – правнук їй, отож я мушу
Не гіршим бути, як вона.

Ледь-ледь листочками ворухить,
Гілками ветхими кива...
Я розумію, сива грушо,
Тобою мовлені слова:

„Коли печаль огорне душу
Й зів'януть крила на льоту –
Згадай мене, горбату грушу,
Яка посивіла в цвіту...”

ЗРОСТАННЯ

На одвічних маминих клопотах,
Під сивинами батькових дум
Виростаємо безтурботними,
Наче саджанці у саду.

А щоб швидше набратись мудрості,
І розлогості, й висоти, –
Треба думати вже у юності
Про осінні свої плоди.

АБІТУРІЄНТКИ

Танула в рожеве надвечір'я
Вицвіла серпнева голубінь...
Абітурієнтки на подвір'ї
Хлібом годували голубів.

Залишивсь позаду перший іспит,
Що розцвів надією в очах.
А пташатам захотілось їсти,
То й поприлітали до дівчат.

Крихти на асфальті хутко тануть
У маленьких жадібних дзьобах.
Щедрий хліб, немов небесна манна,
Падає голодним голубам.

А наступний іспит буде завтра,
Вийде хтось, програвши, з боротьби...
Та запам'ятаються назавжди
Гуртожитські білі голуби.

* * *

Всміхнулася мені прадавня мрія –
Нарешті йду стежками Купріна...
Олесю, кажуть, звали Соломія
І не була ворожкою вона.

Хоч суть купрінська, звісно, не у тому,
Де їв, де спав, де полював, де жив,
А в тім, що повість написав потому,
Якою цілий світ приворожив.

* * *

Свята пора мого вчителювання!
Село. Ліси. Народна глибина.
...Гарячою щогою зірка рання
Знов до могого тулиться вікна.

Чудна вона... Я лиш „куток” наймаю
У цій близькій далекій стороні.
Окрім книжок, нічого і не маю,
Але так гарно, вдосвітньо мені.

Нічого і нікого... Втім, є зірка –
Лишається лиш руку простягти...
Вона сумна, вона також ізвідти,
Звідкіль чорнявокарі ці листи.

Світає на столі, світає в серці.
День вересневий сонно потягнувсь.
Щасливо так не віриться, що все це
Судилося мені, а не комусь.

Благословенна будь, поліська ноче,
Безсонна посестро мого пера!..
Через плече (немов списати хоче)
У чистий зошит сонце зазира.

БУКВАР

Є пам'ятники геніям і смертним,
Ученим, хліборобам, друкарям...
Є пам'ять. І, немов на постаменті,
На ній цвіте пелюстка „Букваря”.

„Букварику”, жаго в лінійку косу,
Довірливі ворітця пізнання,
Дитячих мрій кирпатий хмарочосе,
Білявокриле мудре пташеня,

Твої пір'їни – іскорками в душу,
На всі літа обпалюють серця...
В тобі онукам відшукати мушу
Сліди неопалимі олівця.

„Букварику”, твої тремткі долоньки
Лягли мені на втомлене плече.
Та вже долоньки підставляють доньки
Нехай жага пізнань і їх пече!

Твоя судьба – зоря неопалима.
Не все вмира, що в полум'ї згоря...
Ну, ким би, ким у Всесвіті були б ми,
Якби не стартували з „Букваря”?..

МОНОЛОГ ІВАНА ФЕДОРОВИЧА

Я єсьмь друкар. Але я не безбожник.
Бо маю Бога у своїй судьбі.
Я Батьківщині – яко подорожник,
Аби духовний втамувати біль.

Я не слуга князівський. Але – Божий.
Бо в Острозі поклявся сам собі:
„Святе Письмо” – Вітчизні допоможе,
І „Букварі” – згодяться в боротьбі.

Геть, суето! Я вірую у Вічність.
Бо на вівтар грядущого поклав
Народну мрію, що в мені жила.

Хай дехто кпинить – звично і практично,
Я ж – чую, бачу, як оптимістично
Дзумить у чесних клопотах бджола.

ПАВЛОВІ ТИЧИНІ

О любя Інно, ніжна Інно...

Я – сам. Вікно. Сніги...

Павло Тичина.

Дозвольте, я поруч присяду, Поете?
Мені не самотність болить – суета...
Принишкну, повірте, коли Ви почнете
У сутінках Інні писати листа.

Я Вас розумію на фоні печалі,
На фоні натхнення, вікна, сніговиць.
Я тільки спитаю: чому ж Ви мовчали,
Кохання закресливши, мов чорновик?..

Даруйте мені. Бо рядки ці – не сповідь.
Це – думка про те, що любов не мина.
А – гіркне, як спомин, і гріє, як повінь
Чуттів, адресованих Інні і нам.

ПРИБАЛТІЙСЬКИЙ МОТИВ

Я так готично
Ставлю
Знак окличний
!

Здивована душа,
Немов дитя.
Чюрльоніс –
Зрозумілий і незвичний,
Красаускаса –
Лінії життя.
Не хвиля –
Пісня
Котиться
Прозора,
А приспів
Бурштиново вирина...

Добридень, сонце!

Ранок.
Берег моря.
Як в Домському соборі,
Тишина.

ДОБРОТА

Пам'яті художниці Лідії Іванівни Спаської

-1-

І приходили квіти.
Ставали навколішки.
Оченята боялися підвести
Мовчазні, пологі, недовірливі проліски
До її гіркоти, до її самоти.

Почували себе пелюстки винуватими,
Бо не часто являлися їй на поріг...
А вона розмовляла впівголоса з маками,
Як говорять на світі з дітьми матері.

Пригорталися квіти, всміхалися тихо так,
Як уміє хіба що лише сон-трава...
А вона, боячись говорити і дихати,
Серцем слухала їхні духмяні слова.

-2-

І приходили люди.
Сіріючий будень
Кольоровим ставав – розцвітав, розцвітав...
Щось велике і ніжне боліло у грудях,
І не відали люди, що то – доброта.

Зупинялись закохані біля пейзажів,
І серця говорили: „Впіймався, ага!
Чом свою наречену ні разу, ні разу
Не повів у такий нецілований гай?..”

Зупинялись поважні, солідні мужчини,
І доводили їх натюрморти до сліз:
„Чом ніколи-ніколи на свято дружині
Некупованих квітів таких не підніс?!”

-3-

Зупиняюсь і я.
Біля „Автопортрету”
Примовкаю. Пригадую – де і коли
Вже болів мені так оцей погляд відвертий,
Де й коли такі зморшки уже пролягли?

Де я бачив ці очі?.. І знаю, й не знаю...
Та чогось мені бракне повітря і слів...
Бо вони мене так... мене... так проводжають,
Що боюся, боюсь озирнутися вслід...

* * *

Умер Іван Петрович – кандидат
Наук філологічних, буквогризних.
Він для студентів був деканом грізним,
А прізвисько хороше мав – Сократ.

І цей Сократ здавався нам стократ
За мудреця античного мудріший...
Хоч мав і гандж – писав тихенько вірші
І не любив при вступі слова „блат”.

Ми кпинили над ним... Але любили
Його за некрикливу простоту...
Він не ходив – літав! І на льоту
Помер зненацька... Ми біля могили
Стояли, молоді ще і безкрилі,
Й мовчали тихо так – про доброту.

* * *

Тужавіють удосвіта гриби
І помацки вовтузяться під листям,
Допоки не засвітяться лоби
Кумедною допитливістю лисин.

Тужавіють удосвіта рядки,
А зими березнево пахнуть бростю:
Думки, хмарки, струмки, материки,
Немов на віче – до натхнення в гості.

Тужавіють удосвіта бруньки,
Немов грудей півкулі – у жаданні
Всміхнутися з-під сонної руки,
З-під пальців, наче з-під меридіанів...

Тужавіють удосвіта гриби.

* * *

Кажуть, що із суглинку Адама
На землі сотворено було...
Ну, а я себе самого здавна
Не із плоті – з духу
За столом
Знов і знов – творю, ліплю, ламаю,
Креслю й розчаровуюсь щораз,
Бо мені мене самого мало,
Бо, як із ребра колись, з пера –
Сотворяю друга і дружину,
Сотворяю ворога й сусід,
Щоб мені на долі ворожили,
Щоб ділили хліб зі мною й сіль,
Щоб жили понаді мною птахи,
Щоб ті птахи звались журавлі,
Щоби вірші повнозерно пахли
На столі, неначе на землі,
Щоб жилося не у самотині,
Щоб співалось не одинаком,
Щоби серце билось не в гордині,
А гатило в груди
Кулаком.

СОНЕТ ПРО КРАСУ

Хтось, мудрий, мабуть, істинне сказав,
Що в змінах – суть, не в сталості портрета.
Краса і та линяє і згаса,
Якщо вона щоденністю притерта.

Хай буде й тиша, коли є гроза;
Замало втіхи у постійних злетах;
Та й щастя людське деколи в сльозах –
Ось глибина правічного секрету.

Знецінюється, блякне, буденіє
Святешня радість наша. А проте,
Чи деревце втрачає щось, бідніє

Від того, що під осінь – золоте,
Зимую – голе, влітку – зеленіє
І лиш у травні солодко цвіте?

СНІГОТАЛ

Лиш погляньте: березень регоче,
Стоячи у сонячній воді!
Мружаться весняно юні очі,
І лунає голос молодий:

– Навстіж відчиняйте двері й вікна
Зустріч улаштуймо весні!..
... Із води збитошно і блакитно
Школярча підморгує мені.

ЧОРНО-БІЛИЙ СВІТ

* * *

Не біжи, моя доню, на дощ, не біжи.
Він сьогодні – чужий, полиново-чужий.
Ти казала колись: „Під дощем я расту...”
Проклинаю цей дощ і таку висоту!

26 КВІТНЯ 1986 РОКУ

Чом довкола усе
Посивіло,
Поблякло
І згіркло?
Чом душі стало боляче,
Прикро,
Самотньо
До сліз?
Чом спросоння здригнувсь я,
Мов покинута
Яблуком
Гілка?
Чом знімів-спорожнів,
Як покинутий
Птахами
Ліс?..

* * *

Невже я стаю обивателем?..

Балакаю про Чорнобильську АЕС більше,
Аніж про Першотравень, Великдень і День
Перемоги,
Разом узяті.

Думаю про Чорнобильську АЕС більше,
Аніж про Україну, Білорусію і Сполучені
Штати,
Разом узяті.

Пишу про Чорнобильську АЕС більше,
Аніж про передовиків соцзмагання,
Перевихованих алкоголіків і пересохлі джерела,
Разом узяті.

Балакаю мовчки, думаю пошепки,
А пишу – на повен голос і принародно,
На рівні повідомлення Ради Міністрів СРСР
Пишу посивілим пером білоруського лелеки,
Який удосвіта 26 квітня пролітав
Над Чорнобилем,
Нічого не підозрюючи.

Пишу пером,
Занесеним разом з яблуневими пелюстками
Південно-східним вітром
В розчахнуте вікно готелю „Горизонт”, де живуть
Українці-туристи з Дубенщини,
Білоруси-евакуйовані з Хойницького району,
Росіяни-фронтовики з Сибіру,
Молдавани-спекулянти із Придністров'я,

Цигани-артисти із хтозна-звідки, –
Напівпорожнього готелю,
Де немає жодного місця для лелеки,
А є лише моя безсонна рука,
Що тремтячими пальцями обіймає перо,
Котре здригається, наче стрілка дозиметра...

*м. Барановичі Брестської обл.,
9 травня 1986 року.*

* * *

Не відкупитися
Від віку,
Що у зіниці загляда,
Від престарілого каліки
У престарілих поїздах,
Від сумовитої синиці
В несамопитій суєті,
Ні від колишньої дзвіниці
У сьогоденному житті,
Ні від Чорнобильського Крику,
Який пече, пече, пече...
Не відкупитись.
Борг великий.
Наздоганяє.
Не втечем.

ОЛЕСЕВІ ГОНЧАРУ

Двадцятий вік – розумний, аж занадто.
Двадцятий вік – бере майбутнє в
борг..
Кричить несамовитий реставратор.
Шепоче врівноважений собор.

Якщо таки над світом зойкне атом,
То порівну дістанеться, їй-бо:
Назавжди оніміє реставратор.
Навіки упокоїться собор.

А поки що обом я – рідним братом,
Дивлюся у зіниці їм обом..
Відводить очі сивий реставратор.
Мовчить недоруйнований собор.

Десь унизу мчать у майбутнє авто.
Десь угорі зрить у минуле Бог..
Сидить золотозубий реставратор.
Стоїть іржавокупольний собор.

1983 рік.

* * *

Сталась Велика Біда.
Стала й стоїть на порозі.
В очі Біда загляда:
– Як, ти ще дихаєш досі?..

Сталась Біда... Вже вона
Сиво стоїть серед хати:
– Ні, ти себе проклинай!
Аніж мене проклинати...

Сталась... У всіх на виду.
Що я скажу їй? Для чого?
Власну спроваджу біду –
Знову, чужа, за порогом...

* * *

*„Для нас у ріднім краю
навіть дим солодкий...”
Леся Українка.*

Тепер – слова солодкі. Словеса!
Вже не вогонь, а дим в одежі слова.
Обнова: вишиванка полинова – Її
вдягнули сиві небеса.

Не дим – серпанок...
Понад рідним краєм...
Такий прозорий, начебто брехня,
Яка не раз клялася, що вмирає;
Сама ж – і досі двері прочиня...

Написано було нам на роду ще,
Що – зрадіоактивніє роса...
Течуть слова, словечка, словеса...
Не вірять їм (не вірять нам!) грядуще.

У ріднім краю, Лесю... В ріднім краї –
Прогрес, АЕС, не тішать і дощі...
У ріднім краї солодко вмираєм.
Чому ж так гірко-гірко на душі?..

Бо не вогонь, а – дим в одежі слова.
Вдяганка не ляна, а – полинова.

* * *

Чорно-білий світ.
Бо є Чорнобиль.
Є печальна прип'ятська вода...
Білокрів'я, кажуть, не хвороба.
Білокрів'я, кажуть, то – біда.

Чорно-білий світ.
Дніпро зітхає.
Навздогін йому зітхаєм ми...
Вибухає терен, вибухає
І махає сивими крильми.

* * *

Ще не усе, що вмерти може, вмерло.
Але живем – на відстані біди.
Меліоровані Тарасові джерела.
Гербіцидована земля Сковороди.

В нещастя перероджується щастя,
Бадьоре і плакатисте – в сумне.
Кислотний дощ у правнуках віддасться.
Чорнобиль у праправнуках зітхне.

Тихенько підкорив нас рідний атом.
„Найкращий в світі!” – хтось писав-казав.
Ще мало всього?.. Мало чи багато?..
То не сльоза – ви чуєте??? –
Гроза...

ПОЕМА БЕЗСОННЯ,

прошита опівночі осколками,
що летять і летять,
і летять з-за Гіндукушу

* * *

Поміж галопів телехроніки
На мить спинися й уяви:
На п'єдесталі похоронки –
Самотня постать удови...

ОСКОЛОК ПЕРШИЙ,

*що проліг, як пролог, -
нежданною рваною ранюю*

Це – не поема,
Це – осколки,
Які застрягли у мені,
Які болять, неначе докір
Війні.

Це - не поема.
Це – світання,
Як блискавиця, з-під чола:
„Адже ця ніч комусь остання
Була...”

Це – не поема.
Після ночі,
Розіп'ятої на дощах,
Стають відвертішими очі
Й душа.

Це – не поема.
Це – безсоння.
Це я, застрелений в бою,
Вернувсь додому, наче сонях,
Й стою.

Є що сказати.
Біймось спати,
Допоки біль, допоки бій...
А ти, безсоння, будь за брата,
Я сповідатимусь тобі.

ОСКОЛОК ДРУГИЙ,

*який протнув навиліт
стрункого українського соняшника*

Веселий соняшник не журиться,
Хоч – в... реєстрових... козаках...
До нього Оля тихо тулиться,
Бо рідна в соняха щока.

Щока шорстка, щока неголена,
Щока зелена, аж тремтка.

Щока така, як щастя Олине
У пережовклих огірках.

Нічого з Олею не станеться,
Бо має соняха собі...
Печаль її зафганістаниться,
І перебродить буйний біль.

Щока пече, як вітер з полудня.
Щока ця є... щоки нема...
Є тільки крик гарячий з того дня,
Як їздила у військкомат...

Є сонях – стрижений, підтягнутий.
Є думка – чиста, аж нага...
Є син. Малий. Іще не тямить він,
Чом сонцю ручки простяга...

ОСКОЛОК ТРЕТІЙ,

із журналістського блокнота

„...Вернувся з Афганістану,
А вдома – пропав як стій...”
Блокнот мій – то давня рана.
Ця фраза – то свіжа сіль.

То сіль крутого помолу.
Той присмак вже не мине.

Ті жорна стількох змололи!
А нині мелють мене.

Не зерна летять, а – кулі,
Аж миготить в очу.
Ті жорна – земні півкулі.
І я – поміж них... Кричу!

Хлюпочуться океани,
Солоні, бо – із крові.
В народу – рана на рані:
В очі, в серце, в живіт...

„...Ще встигли вручити книжку,
Що й він воював, мовляв;
Ще встиг розказати нишком,
Яка вона, та земля;

Ще встигли почути друзі –
Про що у листах не смів:
Як важко на виднокрузі
Проводити журавлів;

Як там йому снилась мати,
Як тут йому – Гіндукуш,
Як гірко було втрачати
Хлоп'ят у своїм полку,

Яка то найважча втома,
Що – сивіють чоловіки,
Як довго везуть додому
Цинки, а в цинках – синки,

Яке то глибоке щастя,
Яка то висока мить –
У трави бездонні впасти
І спрагло вдихати мир...

От жаль – не навчився битись,
Хоч, кажуть, був на війні...
На танець встиг запросити
Мене кілька раз по кіні...

Зовіть по-простому, Танею...
В сусідньому я селі...
Вернувся з Афганістану,
А вдома – пропав як стій...

Так, п'яних було чимало...
Ні, він у них не просивсь...
І грала гармошка... Грала
Фальшиво на всі басы...

Труна була не залізна,
Та за казенну не гірш...
Хоч цвяхи у неї лізли,
Як той, поміж ребра, ніж...”

Втішати її не хочу,
Бо правда – завжди сумна:
У неї, як в Тані, очі,
Глибокі, не видно дна.

Втішати її не стану.
То добре, що біль – живий,
Бо горе афганістанне
Не тільки мені і їй.

Втішати її не буду,
Бо у душі – вогонь!
Бо вдома чимало бруду,
І віршем не зчистиш його.

Втішати її не можу,
Коли бубнявіє лють,
Бо сам я на Таню схожий,
Й когось через мене б'ють.

Та треба уміти стати –
Й коли затуляють рот:
За дівчину і за матір,
За плем'я і за народ,

За пісню чужу і за рідну,
За мирних небес майбуть,
За соняшний заповідник,
Де з „газиків” лосів б'ють,

За безсловесну пташину,
І за правдивий крок,
І за сльозу безпровинну,
І за безневинну кров,

За тих, у кого повстануть
Слова – непрості, мов ті:
„...Вернувся з Афганістану,
А вдома – пропав як стій...”

ОСКОЛОК ЧЕТВЕРТИЙ,

*що ляже у підмурівок п'єдесталу
для пам'ятника, якого ще нема*

Якби спорудити монумента
Із осколків,
Що їх носять у собі
Наші хлопці-афганці, –
Він возвисився б
Понад наймодернішими хмарочосами
На П'єдесталі Серця
Невідомого солдата.

ОСКОЛОК П'ЯТИЙ,

*який вийшов на орбіту
і став ще одним астероїдом*

Я ночами старію.
Всихають роки, як гілки.
Попелію у снах.

А з вогню
Воскресати нелегко...
...Континенти пливли,
Як останні
Пожовклі листки,
І над ними кружляв
Збожеволілий
Сивий лелека.
Птах
Обвуглене пір'я
На чорну пустелю губив,
І воно крізь планету,
Немов крізь Сльозу,
Проростало...
...Посаджу жолуді.
Вибухайте зеленим, дуби! –
Щоб афганська земля
Хоч на гілку
Молодшою
Стала.

ОСКОЛОК ШОСТИЙ,

на жаль, ще не останній

Умій мовчати і прощати
В найсуєтливішій сльоті,
Як цей барвіночок хрещатий
Між пірамідок і хрестів,

Між зір, які не долюбили,
Які людьми були колись...
Мовчить барвінок синьокрилий
І високосно
Рветься
Ввись.

1981-1984 роки.

КИПЛЯТЬ СНІГИ

* * *

По споминах, як по сухому листі,
Ступаю обережно... Шелестить,
Пошіптує, пошемрує колишне...
Хоча ледь-ледь, а все-таки болить...

Архів сімейний – хоч і не гербарій,
Та сушиться у ньому там і сям
І те, що вдвох з тобою назбирали,
І те, що встиг розтринькати я сам.

* * *

Ти – неписьменний, тож читай, вогонь,
Цього листа... Бо в мене мерзнуть руки...
Злочинець – ти. Злочинна твоя грубка
Як співучасник злочину твого.

Зів'янув. Зжух. Не жевріє. Кінець.
Мов корінець, що висмикнутий з листям.
Мов кола, що, зітхнувши, розійшлися
На місці двох потоплених сердець.

Ти ще плечима знизуєш?.. Дарма!
Адреса навіть рук не заломила,
Лиш глянула не мене, побіліла –
І кинулась у полум'я сама.

О, ти себе не тямив, реготав,
Топтав (себе ж) приречено і грубо...
Лист буде вічно простягати з груби
Свої недоціловані уста.

* * *

Яке шалене сніговиння
В душі хурделило тоді...
Не винен я і ти не винна,
Що – молоді, що – молоді.

Так несподівано, так раптом
Покрасивішала земля...
Але коли снігів багато,
То – не витримує гілля!

Не винен сніг, що – відчайдушний,
Що нам так хороше було...
Якого – Боже! – снігу в душу,
Якого снігу намело...

* * *

Гадав, що перейду сльозу твою убрід.
Але в країні сліз, мабуть, свої закони:
Лишень ступив – по саме серце вбрів!
Ще й досі тону...

* * *

Зацвіла любов несподівано,
Не забуду коли і як...
Просто – пісня була неспівана,
І почав її першим я.

Вона спершу була невмілою,
Бо ж ніколи я не співав.
Та за щирість і ласку – милою
Незабаром її назвав.

Той мотив тепер я насвистую
Скрізь і завше, куди не йду...
Бо вона відгукнулась приспівом –
І так хороше, до ладу!

* * *

Киплять сніги.
Так молоді киплять,
Що аж ошпаривсь ранок необачно.
Ти поглядом гарячим не побачиш,
Лише відчуєш – вже сніги киплять.

Киплять сніги.
Хоча уста ще сплять.
Твій стан кипить, і руки, і волосся,
І тішаться за вікнами морози –
Зірки, мов пара... То сніги киплять...

* * *

Конверт розхристаний, мов ластівка,
Торкає крильцями мене...
І серце знов до тебе лащиться,
Зніяковіле і сумне.

А через місяць перевірю я
Закон, що тільки-но відкрив:
Крилаті ми, коли – у вирії,
А поруч... поруч ми – без крил...

* * *

На краєчку
Твої посмішки
Присіла зморщечка суму
Та й задумалася:
Чи справді
Тобі зараз весело?..

НЕПОДІЛЬНІСТЬ

Кохання, як і правда, неподільне
На почуття буденні і недільні.

Коли ж комусь зробити це і вдасться –
Той долю розчахне на дольки щастя.

Не зважуймо кохання на карати –
Кохання вміє спомином карати.

* * *

Не розпинався, що кохаю,
Бо сумнівався, що кохав.
Листів цілуночком охайним
Байдуже не штемпелював.

Кохання визріло пізніше
Із пагінців надій і вір –
Як найдовершеніші вірші,
Як найулюбленіший вірш.

* * *

Перехрестя доріг
розв'язати ніколи не зможу,
Бо в собі, незбагненні,
і сльозу, і усмішку таять...
Певно, ой недаремно
на дорогу ти в дечому схожа,
Сумовита веселко,
найдорожча дорого моя.

* * *

Поцілунки – не подарунки.
Не в словах почуття – в очах.
Бо уста – дві тремтливі бруньки,
Що очікуванням кричать.

Це не вірш, а штрихи малюнка.
Бачиш, квітець намалював,
Як довірлива донька-брунька
Вітру устоньки розкрива?..

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

Народився я у сім'ї колгоспників, у національно-свідомій українській родині: старший батьків брат Федір брав участь у визвольних змаганнях Української Народної Республіки; інший дядько по татові, Йосип, будучи вояком Української Повстанської Армії (мельниківець), загинув від рук енкаведистів; мамин брат, Іван, – до речі, талановитий художник, – „дякуючи” більшовицькій владі, скуштував Сибіру, позаяк не сприймав комуністичного режиму й одного разу навіть на одному з передвиборних плакатів „вождеві всіх народів” Йосипові Сталіну домалював роги...

До першого класу я майже не ходив, бо з чотирирічного віку вже вмів читати. Мама, яка ніде й ніколи не навчалась офіційно, змалечку знайомила мене напам'ять із творами Тараса Шевченка; батько, котрий закінчив чотири класи польської повшешної школи і знав сім мов, купляв мені книжки й передплачував газету „Зірка”, а вечорами часто читав уголос „Біблію” в перекладі українською мовою Куліша, Нечуя-Левицького та Пулюя.

Молодавську восьмирічку я закінчив на відмінно, але, вступаючи до Дубенського педагогічного училища – без екзаменів, чи не вперше віч-на-віч взнав, що таке радянська несправедливість, позаяк, згідно вимог, потрібно було виконати якусь пісню, а я взяв і заспівав „Єслі друг аказался вдруг і не друг і не враг, а так...” Володимира Висоцького, після чого отримав „одиницю” (!), тож змушений був здобувати середню освіту в одній з дубенських десятирічок.

Отримавши атестата, пробував поступати на факультет журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка, куди привіз чималеньку течку з власними публікаціями, але після короткої співбесіди з деканом зрозумів, що шансів стати студентом цього поважного вузу не маю аніяких. Працював на будівництві. А в 1971

році нарешті зарахований на стаціонар Рівненського педагогічного інституту. Негайно ввійшов до літературної студії, яку згодом й очолив, до студентського наукового товариства. Багато писав, почав перекладати з інших мов – білоруської, польської, болгарської, німецької, російської. Друкувався – у місцевій періодиці й у Києві. Активно співробітничав з обласним радіомовленням. Мріяв про майбутню кандидатську дисертацію.

Але не так сталось, як гадалось, оскільки ще на другому курсі темою наукової роботи обрав мною ж запропоноване кафедрі – „Фразеологічне багатство четвероевангельських текстів”, а на третьому – „Біблійні образи й мотиви у творчості Івана Франка й Лесі Українки періоду першої російської революції”. Коротше кажучи, із четвертого курсу мене „пішли”, тому що у власть імущих увірвався терпець. Особливо після того, як я близько заприятелював з букіністами, з толстовцями, з дисидентами й придбав одного разу „Ілюстровану історію України-Руси” Михайла Грушевського; через свою ультрадовірливість і наївність показав її багато кому з-поміж студентів й викладачів, і один переляканий доцент мене продав. Далі – процитую зі своєї автобіографічної повісті „Авто + Біограф + і + я”:

„Воістину так. Як у банальному детективі: і колір дверцят, що тільки-но клацнули за мною, наче наручники, був чорний, аж заяложено-блискучий, і марка автомобіля чужа-чужинецька. Я вперше у житті їхав „Волгою”. Не просто їхав – мене везли. Був чорний день. Відстань від гуртожитку, де я мешкав, до обласного комітету держбезпеки – метрів триста-чотириста. Якщо міряти навпрошки. Але ми не летіли, а чомусь кривуляли з однієї вулички на другу, з другої на третю, доки не опинились на вулиці Пушкіна...”

На щастя, тоді ректором уже був не дубоголовий „ідеолух-таваріщ” Бугайов (й нагородить же Господь таким влучним прізвищем), а глибоколюдяний Павлюк, який через декілька днів викликав до свого кабінету й запропонував негайно написати заяву про переведення на індивідуальний план на-

вчання. Тобто – щоб і мого духу не було в інституті й місті Рівному. Фактично – це було добровільне заслання. В село Остки Рокитнівського району. Диплома про здобуття вищої освіти мені через рік вручили, але негласний кагебістський нагляд тривав аж до розвалу СРСР.

Газетярував у володимирецькій районці, вчителював у Балаховицькій восьмирічній школі, що неподалік Рівненської АЕС, три роки був директором Каноницької десятирічки Володимирецького району. Працював викладачем Мирогощанського радгоспу-технікуму, де за сумісництвом редагував багатотиражну газету. Потім у штаті дубенської міськрайонної “Червоної зірки” – й рядовим кореспондентом, й завідуючим відділом, й виконував обов’язки відповідального секретаря.

Після прийому до Спілки письменників СРСР (ця пам’ятна подія сталася 1985 року) перейшов на творчу роботу, і на цих вільних хлібах був аж до березня 1994-го року, поки не почав працювати заступником директора по науковій роботі Державного історико-культурного заповідника міста Дубна. Упродовж цього десятиріччя дуже багато мандрував: гори Саяни і Кос-Арал, Карпати і Ленінград, Кавказ і Мінськ, Канів і Москва, Крим і Вільнюс. Саме тоді у моїх перекладах було опубліковано сотні поетичних і прозових творів тувинських, білоруських, російських, бурятських, туркменських, таджицьких, калмицьких, вірменських та інших письменників.

Коли кільканадцять років тому земляки довірили мені очолити дубенську організацію Товариства української мови імені Тараса Шевченка, а згодом – “Просвіту”, й затвердили редактором просвітянського вісника “Наш край”, я з одностумцями заснував у Дубні однойменне видавництво й горджуся, що як редактор, упорядник, автор передмов, перекладач благословив у світ майже дві сотні авторів з України та з-за кордону, й дехто із них після цьо-

го навіть був прийнятий до Національної Спілки письменників України.

Маю у творчому доробку і вірші, і поеми, і оповідання, і повісті, хоча не цураюся й публіцистики, документалістики. Брав участь у багатьох Міжнародних і регіональних науково-теоретичних конференціях, з'їздах, фестивалях. Є автором сценаріїв кількох кінофільмів про Дубно і про краян-дубенчан. Причетний до відкриття численних меморіальних дощок та інших пам'ятних знаків славетним землякам. Звучать і пісні на мої слова. Мрію, що скоро вийдуть моя книга „Євангеліє від Тараса”, художньо-документальні повісті про Ігоря Свешнікова, Івана Носаля, Бориса Возницького, Арсена Левковича, Арсена Шумовського, Сергія Граховського та інші твори.

Є номінантом „Кришталевого жолудя” – найвищої нагороди м. Дубна, яке дуже люблю, яке має у своїй душі „те, що не вмирає”. Дякую долі за те, що мені судилося народитися, жити і творити на цій джерельній, нескоримій землі. Бо Волинь і Воля – це слова одного кореня.

Микола Пшеничний.

ЗМІСТ

Микола Пшеничний. Замість передмови.....3

БІЛЬ

„Історія – то пресерйозна тітка...”.....4	4
„Високі, лісе, всі твої щедроти...”5	5
„В Червону Книгу, як у дзеркало...”6	6
Дешевий дуб7	7
„Думок, як зір, мільйони в мене!”8	8
„Душа на місці має бути...”9	9
„На дні ставка пасуться коні...”10	10
„Кочуємо!...”11	11
„Маленький князь маленького князівства...”12	12
„Ми – не погибоша, аки обри...”13	13
„Ми хотіли заблудити...”14	14
„Музиканта, іще малого...”15	15
Напероні.....16	16
Опудало17	17
„Осінь яблука позасвічувала...”18	18
„З Горинню будь, як з матір’ю, на Ви...”19	19
ГОРИНЯТА МОЇ, КАРПАТИ!..	
1. „Це – українські доли й полонини...”20	20
2. „Тут метафорити неможна...”20	20
3. „Гори удосвіта грають гами...”20	20
„Ото уже й кінчається зима...”21	21
Пам’яті Андрія Малишка22	22
„Пригадую ніч у серпні...”23	23
„Чи хороше кажім, чи нічого...”24	24
Пропокірність.....25	25
Софія Київська26	26
Спомин про Білорусь27	27
Струна28	28
„Сухорлява стеблинко-українко...”29	29
„Так одвіку було...”30	30
„Щенеосінь...”31	31

Ще раз про українську народну пісню	32
„Якщо у віршах не побачиш...”	33

СЕРДИТІ ВІРШІ

„Балачки, терсвені, промови...”	34
„Вчать нас і слова, і кулаки...”	35
Некролог (собі самому, майже серйозно)	36
„Нелюблю...”	37
„Ну, що це, що тебе так звично...”	39
Песимістичче	40
По дорозі до видавництва	41
Пшеничне-черевичне	42
Спомин про колгоспного бригадира	43
Степанові Бабію	44
„Стріляли в правду, молодість, красу...”	45
Тим, хто Україною торгує	46
„Усі поети – безборонні!”	47
„Я – дуже великий грішник...”	48
„Я у своїй генеалогії...”	49

МИТІ, або МИ – ТІ...

„Джерела у рідному краї – цілують мене...”	50
„Біля воріт...”	51
„Іде годинник...”	52
„Пелюстка місяця...”	53
„Як тобі личить...”	54
Увирій	55
Музиканочі	56
Самотне	57
„Сьогодні, в серпні, я у серці...”	58
„Серед ночі соняшник спросоння...”	59
„Раз на рік...”	60
„Чим менше білих плям...”	61
”Ну і що, що у Замку отут був колись цар?”	62
„Я почувався в ролі заблукалого...”	63
„Є супутники...”	64

На поетичній зустрічі	65
„Кожна криниця...”	66
„Чорнозем... Колір – трауру зрідні...”	67

НЕЗАПЕЧАТАНІ КОНВЕРТИ

Зовіть мене братом	68
„Підтикав лютий драного кожуха...”	69
”Дожартувалася з громом весна...”	70
„Між суетою свят чи буднів...”	71
„Під карнизом старого будинку...”	72
Гусеня	73
„Вже пасіки, неначе космодроми...”	74
Липневий жарт	75
„Скупані у літеплі дощів...”	76
Волошки	77
Світанок	78
„Бліде жовтнєве павутиння...”	79
Кольори	80
„Ми стежками пришнуровані...”	81
Мішок зерна	82
„Ми – транзитні в житті...”	83
Незапечатані конверти	84
Про древо генеалогічне	85
Сива груша	86
Зростання	87
Абітурієнтки	88
„Всміхнулася мені прадавня мрія...”	89
„Свята пора мого вчителювання!”	90
Буквар	91
Монолог Івана Федоровича	92
Павлові Тичині	93
Прибалтійський мотив	
Доброта	95
„Умер Іван Петрович – кандидат...”	97
„Тужавіють удосвіта гриби...”	98
”Кажуть, що із суглинку Адама...”	99

Сонет про красу	102
Сніготал	101

ЧОРНО-БІЛИЙ СВІТ

„Не біжи, моя доню, на дощ, не біжи...”	102
26 квітня 1986 року	03
„Невже я стаю обивателем?...”	104
„Не відкупитися...”	105
Олесеві Гончару	106
„Сталась Велика Біда...”	107
„Тепер – слова солодкі. Словеса!...”	108
„Чорно-білий світ...”	109
„Ще не усе, що вмерти може, вмерло...”	110

ПОЕМА БЕЗСОННЯ,

прошита опівночі осколками, що летять, і летять, і летять з-за Гіндукушу	111
---	-----

КИПЛЯТЬ СНІГИ

„По споминах, як по сухому листі...”	120
” Ти – неписьменний, тож читай, вогонь...”	121
„Яке шалене сніговиння...”	22
”Гадав, що перейду сльозу твою убрид...”	123
”Зацвіла любов несподівано...”	124
„Киплять сніги...”	125
„Конверт розхристаний, мов ластівка...”	126
„На краєчку...”	127
Неподільність	128
„Не розпинався, що кохаю...”	129
„Перехрестя доріг розв’язати ніколи не зможу...”	130
„Поцілунки – не подарунки...”	131

<i>Микола Пшеничний. Замість післямови</i>	132
--	-----

Літературно-художнє видання

Микола ПШЕНИЧНИЙ

ДУША

Поезії

Редактор –
Євген Шморгун

Художній дизайн, набір і верстка –
Сергія Бабака

Технічний редактор –
Лариса Бабак

Здано до набору 15.08.2006.
Підписано до друку 12.10.2006.
Папір офсетний. Гарнітура Minion Cirilic
Формат 64x80 1/16
Ум. друк. аркушів 8,14
Зам. 338. Наклад 500 прим.
Підготовлено до друку і віддруковано
ТзОВ «Овід». Св. РВ №18 від 24.03.2003 р.
вул. Соборна, 420, м. Рівне, 33024, Україна.

6.00
Кр

ПШЕНИЧНИЙ Микола Іванович народився 19 липня 1954 року в селі Молодаві Дубенського району Рівненської області. Закінчив середню школу №1 в місті Дубні та філологічний факультет Рівненського педагогічного інституту.

Працював різноробочим, муляром, штукатуром, у редакціях обласної та районних газет, редагував багатотиражку, очолював видавництва „Наш край” і „Край”, вчителював, директорував у школі, викладав у технікумі. Нині – завідуючий відділом науково-освітньої роботи Державного історико-культурного заповідника міста Дубна. Позапартійний.

Був депутатом п'ятьох скликань Дубенської районної та міської рад. Нагороджений Грамотою Міністерства освіти України та медаллю Всеукраїнської „Просвіти” імені Тараса Шевченка. Лауреат Рівненської обласної премії імені Бориса Тена, Тувинської республіканської молодіжної премії в галузі літератури й мистецтва.

Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців. Один із засновників Народного Руху України на Дубенщині.

АВТОР КНИЖОК „Сьомий материк”, „Межа”, „Осторога”, „Калиновий рушник” (М., „Молодая гвардия”, в перекладах Володимира Євпатова, передмова Станіслава Куняєва), „Григорій Дем'янчук. Літературний портрет”, „Калиновий вогонь серед зими” (у співавторстві з Любов'ю Пшеничною).

Побачили світ у його перекладах: повість „Такі сині сніги” Сергія Граховського – із білоруської, книжка „Бабусин календар” Монгуша Кенин-Лопсана – із тувинської. Твори

М. Пшеничного друкувались також білоруською, болгарською, туркменською, бурятською, російською мовами у багатьох виданнях. Живе в селі Мирогоща Дубенського району Рівненської області. Член Національної Спілки письменників України з 1985 року.